

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/378/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1310211968
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Bolebruch
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1310211968.3

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľky: J. S., T. XX, V., zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Vaškom, Szakkayho 1, Košice, proti odporcom: 1/ Poist'ovňa Slovenskej sporiteľne, a.s. Vienna Insurance Group, Tomášikova 48, Bratislava, IČO: 35 851 023, 2/ Slovenská sporiteľňa, a.s., Tomášikova 48, Bratislava, IČO: 00 151 653, o určenie vzniku povinnosti, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č.k. 7C/125/2010-155, zo dňa 12.12.2012, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e a v e c v r a c i a** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh a odporcom 1/ a 2/ nepriznal náhradu trov konania.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka sa po pripustení zmeny návrhu domáhala určenia, že odporcovi 1/ vzniká povinnosť plniť poisťné zo zmluvy č. XXXXXXXXXXXX uzavretej dňa 11.12.2009 a to vyplatiť poisťné plnenie 34.322,09 eura ku dňu smrti dlžníka Ing. Z. S. na účet odporcu 2/.

Podľa návrhu bola dňa 11.12.2009 uzavretá medzi odporcom 2/ ako bankou a Ing. Z. S. a navrhovateľkou ako dlžníkmi zmluva o splátkovom úvere, ktorou sa banka zaviazala poskytnúť splátkový úver 35.000 eur a dlžník sa zaviazal tento úver splácať za podmienok uvedených v zmluve. Súčasťou zmluvy bol súhlas s poistením úveru, kde poistenou osobou bol dlžník Ing. Z. S. s tým, že poplatok za poistenie bol dohodnutý vo výške 16,97 eura mesačne. Dňa 12.4.2010 došlo k poisťnej udalosti, úmrtiu dlžníka Ing. Z. S.. Na základe tejto udalosti si navrhovateľka uplatnila plnenie v zmysle § 797 Občianskeho zákonníka. Odporca v podaní zo dňa 20.5.2010 konštatoval, že nevznikol nárok na výplatu poisťného plnenia, keď šetrením bolo zistené, že už pred podpisom poisťnej zmluvy mal Ing. S. predkolapsové stavy a bolo mu diagnostikované ochorenie chronická hepatopathia steatóza pečene. V máji 2009 bola stanovená diagnóza na základe opakovaného nameraného vysokého tlaku krvi a boli mu doporučené doplňujúce vyšetrenia na príslušnej internej ambulancii. Uvedené ochorenie predstavuje výrazné zvýšenie rizika srdcového infarktu, ktorý bol následne príčinou úmrtia. Ak by poisťiteľ o týchto skutočnostiach vedel pri podpise zmluvy, nebol by pristúpil k uzatvoreniu poistenia, bol porušený § 793 ods. 1 Občianskeho zákonníka a preto poisťovateľ neplnil z poisťnej zmluvy. Navrhovateľka poukázala na to, že odmietnutie plnenia zo strany odporcu je v rozpore s § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nakoľko poistený Ing. Z. S. vedome nepravdivo alebo neúplne neodpovedal na otázky, nakoľko takéto otázky mu neboli položené. Ak by odporca pri uzatváraní poisťnej zmluvy postupoval v súlade s právnymi predpismi, mal byť spísaný dotazník o zdravotnom stave tak, ako sa to deje pri uzatváraní životného poistenia a na základe takéhoto dotazníka mal preskúmať zdravotný stav poisteného, túto zákonnú povinnosť si odporca nesplnil, hoci mu to ukladá zákon. Navrhovateľka sa preto domnieva, že má nárok na plnenie z poisťnej zmluvy a to vo výške nesplateného istiny splátkového úveru.

Vykonaným dokazovaním mal súd prvého stupňa preukázané, že dňa 11.12.2009 bola uzatvorená zmluva o splátkovom úvere medzi Slovenskou sporiteľňou, a.s. a Ing. Z. S. P. J. S., ako dlžníkmi. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie splátkového úveru na nadobudnutie, úpravu a údržbu nehnuteľnosti vo výške 35.000 eur. V článku II ods. 3 zmluvy Ing. Z. S. súhlasil s poistením schopnosti splácať tento úver podľa rámcovej poisťovnej zmluvy uzatvorenej medzi Slovenskou sporiteľňou a.s. a Poisťovňou Slovenskej sporiteľne, a.s. Vienna insurance Group a Poisťovňou Cardif Slovakia a.s. a to v rozsahu poistenia dohodnutého podľa bodu 2. tejto časti. V čl. II bod 10 Ing. Z. S. vyhlásil, že je zdravý, netrpí chronickým, dlhotrvajúcim, opakujúcim sa, nevyliciteľným alebo závažným ochorením, telesnou vadou alebo závislosťou (zvýšený krvný tlak, cukrovka, astma, infarkt, mozgová príhoda, rakovina, ochrnutie alebo iné neurologické ochorenie, depresia alebo iné psychické ochorenie, alkoholová alebo drogová závislosť, ochorenie srdca, pečene, obličiek, žalúdka, čriev, mozgu a iné). Z lekárskej správy MUDr. Petronely Vaňovej zo dňa 12.3.2008 súd prvého stupňa zistil, že Ing. Z. S. bolo odporúčané celkové lekárske vyšetrenie a kontrola tlaku krvi pri pretrvávajúcej vyššej hodnote a liečba hypertenzie. Podľa lekárskej správy MUDr. B. Ň. zo dňa 20.5.2009 znel diagnostický záver esenciálna hypertenzia a v závere lekár konštatuje preexistujúcu art. hypertenziu, kauzálne hodnoty v pásme 1. stupňa hypertenzie. Ing. Z. S. zomrel dňa 12. 4. 2010.

Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním, predovšetkým lekáskymi správami, zistil, že už pred uzatvorením zmluvy o splátkovom úvere Ing. Z. S. trpel vysokým krvným tlakom. Napriek tomu, že vysoký krvný tlak bol uvedený ako príklad chronického, dlhotrvajúceho, opakujúceho sa, nevyliciteľného alebo závažného ochorenia a napriek tomu, že táto choroba bola vyslovene v zmluve v čl. II bod 10 uvedená, Ing. Z. S. vyhlásil, že ňou netrpí. Poistiteľ sa po poisťovnej udalosti, smrti pána Ing. Z. S., dozvedel, že takouto chorobou trpel a preto odmietol plnenie z poisťovnej zmluvy. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že nárok navrhovateľky nie je dôvodný, nakoľko poistiteľ využil svoje oprávnenie vyplývajúce z § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka a odmietol plnenie, pretože pre vedomú nepravdivú odpoveď Ing. Z. S. nemohol zistiť pri uzatváraní poisťovnej zmluvy existenciu vysokého krvného tlaku, ktorý bol neskôr príčinou poisťovnej udalosti a táto skutočnosť bola pri uzatváraní zmluvy podstatná. Súd prvého stupňa preto návrh zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a keďže úspešní odporcovia si náhradu trov konania neuplatnili, náhradu trov konania im nepriznal.

Proti rozsudku podala odvolanie navrhovateľka a žiadala napadnutý rozsudok zmeniť a určiť, že odporcovi 1/ vzniká povinnosť plniť zo zmluvy č. XXXXXXXXXXXX uzavretej dňa 11.12.2009 a to vyplatiť poisťovné plnenie 34.322,09 eura a to ku dňu smrti poisteného Ing. Z. S. na účet odporcu 2/, resp. napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie.

Uviedla, že v zmysle § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka je poistiteľ oprávnený odmietnuť plnenie len vtedy, ak sa dozvie až po smrti poistennej fyzickej osoby, že príčinou smrti bolo ochorenie, ktoré poistiteľ nemohol zistiť pri dojednávani poistenia len preto, že poisťovaná osoba pri uzatváraní zmluvy uviedla vedome nepravdivé alebo neúplné odpovede a že ochorenie bolo v priamej príčinnej súvislosti so smrťou poisteného. Obdobný prípad riešil NS SR v konaní sp. zn. 3 Cdo 45/2003; v odôvodnení rozsudku uviedol, že pri uzatváraní poisťovnej zmluvy je poistený povinný odpovedať pravdivo a úplne na všetky písomné otázky poistiteľa týkajúce sa poistenia. Odporca 1/ takéto písomné otázky poistenému nedal a bránil sa právne irelevantnou skutočnosťou, že poistený podpísal všeobecné prehlásenie. Navrhovateľka poukázala i na druhú zákonnú podmienku odmietnutia plnenia, t.j. že písomne položené otázky a nepravdivé odpovede sú podstatné čo do príčiny smrti poisteného.

Čl. II. bod 10 zmluvy o splátkovom úvere obsahuje iba všeobecné ustanovenie ohľadom zdravotného stavu, že „je zdravý, teda netrpí chronickým, dlhotrvajúcim, opakujúcim sa, nevyliciteľným alebo závažným ochorením, telesnou vadou alebo závislosťou“, čo v prípade poisteného bolo aj pravdou. Ďalej boli v zátvorke pomenované príkladmi choroby ako zvýšený krvný tlak, cukrovka a v zásade všetky choroby, ktoré človek môže mať ako aj následky týchto chorôb ako napr. infarkt, ochrnutie, mozgová príhoda, čiže uvedené ustanovenie nekorešponduje s príslušnými zákonnými normami upravujúcimi odmietnutie poisťovného plnenia. Podľa navrhovateľky súd prvého stupňa nemohol dôjsť v rámci vlastnej úvahy k záveru, že poistený zatajil chorobu, ktorá bola v príčinnej súvislosti so smrťou, t.j. infarktom myokardu. Podľa lekárskej správy zo dňa 12.4.2010 spísanej v súvislosti s hospitalizáciou a následným úmrtím poisteného, bol ako dôvod smrti uvedený infarkt myokardu s tým, že príčinou infarktu bolo

stiahnutie koronárnej tepny, ktorá vyživuje srdce. Nie je teda preukázané, že príčinou smrti bol zdravotný stav poisteného, o ktorom poisťovňa nevedela, resp. ktorý by naplňal dikciu zákona čo do neúplného vedomého neodpovedania na otázky písomne položené poisťovňou. K infarktu myokardu môže dôjsť z viacerých príčin, ktoré môže posúdiť iba znalec.

Odporca 2/ vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že nie je pasívne vecne legitimovaný, keďže nie je nositeľom hmotnoprávneho vzťahu, konkrétne nositeľom hmotnoprávnej povinnosti tvrdenej navrhovateľkou. V právnom vzťahu vzniknutom na základe poistenia zmluvy o splátkovom úvere má postavenie osoby oprávnenej na prijatie poistného plnenia vo výške pohľadávky zo splátkového úveru. Nie je nositeľom právnej povinnosti vyplatiť navrhovateľke poistné plnenie. Nemohol a nemôže ovplyvniť ani posúdiť, či zo strany poisteného došlo k splneniu všetkých podmienok a povinností. Nakoľko odporca 2/ nemal byť účastníkom konania, pretože mu nesvedčí žiadna hmotnoprávna povinnosť tvrdená navrhovateľkou a nie je osobou, o ktorej právach alebo povinnostiach sa má konať, nie je ani vecne legitimovaný vyjadriť sa ku skutočnostiam uvedenými navrhovateľkou v odvolaní.

Odvolačný súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1, ods. 3 O.s.p., prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie.

Žalobný petít (návrh na výrok rozsudku súdu) musí byť presný, určitý a zrozumiteľný. Je to nutné z toho dôvodu, že súd musí celkom presne vedieť, o čom má konať a rozhodnúť, lebo súd nemôže účastníkom priznať iné práva a uložiť im iné povinnosti, než sú navrhované. Pokiaľ je žalobný petít nesprávny, t.j. vymedzenie práv a im zodpovedajúcich povinností v ňom obsiahnutých je nepresné, neurčité alebo nezrozumiteľné, prevzatie takéhoto petitu do výroku súdneho rozhodnutia by malo za následok, že by rozhodnutie bolo nevykonateľné. Uvedené požiadavky nie sú formálne, ale nevyhnutné pre výsledok konania, teda pre to, aby rozhodnutie bolo vykonateľné a aby mohli nastať účinky žalobcom zamýšľané (I. ÚS 233/97).

Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 79 ods. 1 nevyžaduje, aby navrhovateľ po stránke formálnej do najmenších podrobností formuloval návrh budúceho výroku súdneho rozhodnutia. Z jeho doslovného znenia je zjavné, že za postačujúce považuje, ak navrhovateľ v návrhu na začatie konania vyjadri podstatu (zmysel) toho, čoho sa v konaní na základe opísaného skutkového stavu domáha. Petít návrhu na začatie konania, tak ako navrhovateľ formuluje v podanom návrhu na začatie konania alebo neskôr v priebehu konania, je súd povinný posudzovať čisto z hľadiska obsahového (t.j. či je v návrhu na začatie konania dostatočne presne, určito a zrozumiteľne vyjadrené, čo navrhovateľ žiada). Súd do výroku svojho rozhodnutia nemusí prevziať doslovné navrhovateľom naformulovaný petít návrhu na začatie konania; môže v ňom vykonať také zásahy, ktoré zachovávajú podstatu petitu a nemenia jeho zmysel (rovnako uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 219/2007, zo dňa 30.7.2008).

Najdôležitejšou obsahovou náležitosťou návrhu na začatie konania je teda žalobný návrh (petít). V ňom navrhovateľ uvádza, ako by podľa jeho želania mal súd rozhodnúť, resp. ako by mal znieť výrok jeho rozsudku. Ním zároveň stanovuje rozsah požadovanej súdnej ochrany a určuje súdu medze toho, o čom a ako má rozhodnúť. Pretože v podstate ide o návrh súdneho výroku, kladie zákon na formuláciu petitu určité požiadavky, rešpektovaním ktorých sa zabezpečuje presnosť a určitosť výrokov rozsudkov. Presný a určitý petít je síce pre súd rámcom rozhodovania, z ktorého nesmie vybočiť a ktorý môže prekročiť len v taxatívne vymedzených prípadoch (§ 153 ods. 2 O.s.p.), to však v plnom rozsahu platí len z hľadiska obsahu petitu a podstaty zmyslu toho, čoho sa navrhovateľ v konaní domáha. V žiadnom prípade to ale neznamená, že by súd pri svojom rozhodovaní bol do najmenších podrobností viazaný výrazovými prostriedkami použitými v texte petitu alebo jeho doslovným znením (vrátane slov, slovných spojení, ba dokonca aj eventuálnych gramatických chýb) a že by sa prípadnou odlišnou formuláciou výroku svojho rozhodnutia, než zodpovedá doslovnému zneniu žalobného petitu, dopúšťal procesnej vady v zmysle § 221 ods. 1 písm. e) O.s.p. Naopak tam, kde je to potrebné, je dokonca povinnosťou súdu upraviť formulačne petít návrhu na začatie konania tak, aby zodpovedal objektívnemu hmotnému právu a aby jeho formulácia zodpovedala dovoleným spôsobom výkonu rozhodnutia.

Nedostatok zákonom stanovených náležitostí návrhu na začatie konania bráni jeho vecnému prejednaniu a pokračovaniu v konaní. Ak podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na

začatie konania, neobsahuje tieto náležitosti, je nesprávne alebo nezrozumiteľné, sudca alebo poverený zamestnanec súdu je povinný v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p. uznesením vyzvať účastníka, aby ho v určenej lehote opravil alebo doplnil a súčasne je povinný účastníka poučiť, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

V predmetnej veci sa navrhovateľka návrhom zo dňa 7.10.2010 domáhala uloženia povinnosti odporcovi 1/ (v tom čase jedinému odporcovi) zaplatiť Slovenskej sporiteľni, a.s. 34.660 eur. Podaním zo dňa 26.11.2010 špecifikovala petit návrhu tak, že žiadala odporcovi 1/ uložiť povinnosť zaplatiť jej 34.660 eur. Podaním zo dňa 5.9.2011 navrhla zmenu návrhu v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. a pripustenie odporcu 2/ do konania tak, aby súd určil, že odporcovi 1/ vzniká povinnosť plniť poisťné zo zmluvy č. XXXXXXXXXXXX uzavretej dňa 11.12.2009 a to vyplatiť poisťné plnenie 34.322,09 eura ku dňu smrti dlžníka Ing. Z. S. na účet odporcu 2/. Túto zmenu odôvodnila existenciou naliehavého právneho záujmu na uvedenom určení, nakoľko podľa poisťných podmienok čl. IV je oprávnenou osobou poisťník, t.j. odporca 2/ a navrhovateľke nevzniká právo na priame plnenie. Bez takéhoto určenia je jej právne postavenie neisté. Navrhovateľka aj v súčasnosti uhrádza jednotlivé splátky úveru a je názoru, že došlo k právne relevantnej poisťnej udalosti, t.j. smrti dlžníka Ing. Z. S., čím vznikla povinnosť plniť poisťovateľom, t.j. odporcom 1/, v prospech poisťníka, t.j. odporcu 2/, sumu rovnajúcu sa nesplatenému úveru ku dňu smrti, t.j. 12.4.2010. Súd prvého stupňa uznesením č.k. 7C/125/2010-63, zo dňa 17.10.2011, pripustil vstup odporcu 2/ do konania a pripustil zmenu návrhu na určenie, že odporcovi 1/ vzniká povinnosť plniť poisťné zo zmluvy č. XXXXXXXXXXXX uzavretej dňa 11.12.2009 a to vyplatiť poisťné plnenie 34.322,09 eura ku dňu smrti dlžníka Ing. Z. S. na účet odporcu 2/. Navrhovateľka podaním zo dňa 21.11.2012 opravila petit návrhu tak, že žiadala určiť, že odporcovi 1/ vzniká povinnosť plniť zo zmluvy č. XXXXXXXXXXXX uzavretej dňa 11.12.2009 a to vyplatiť poisťné plnenie 34.322,09 eura ku dňu smrti dlžníka Ing. Z. S. na účet odporcu 2/. Mala za to, že preukázala naliehavý právny záujem na určení povinnosti zaplatiť poisťné plnenie odporcom 1/ na účet odporcu 2/ v žalovanej výške.

Súd prvého stupňa rozhodoval napadnutým rozsudkom o návrhu navrhovateľky v zmysle jeho zmeny pripustenej uznesením č.k. 7C/125/2010-63, zo dňa 17.10.2011, pričom ponechal bez povšimnutia podanie navrhovateľky zo dňa 21.11.2012. Týmto podaním sa vôbec nezaoberal a žiadnym spôsobom nevyhodnotil, či sa jedná o ďalšiu zmenu návrhu alebo o jeho opravu, ako podanie nazvala navrhovateľka. Rozhodol tak o návrhu, na znení ktorého už navrhovateľka netrvala, čím znemožnil navrhovateľke realizáciu jej procesného práva skutkovo a právne reagovať na rozhodnutie o návrhu v znení, na ktorom navrhovateľka trvala (a podľa podaného odvolania aj trvá), podaním odvolania; týmto súd prvého stupňa odňal navrhovateľke možnosť konať pred súdom.

Súd prvého stupňa ďalej neustálil, či návrh navrhovateľky je návrhom podľa § 80 písm. b) O.s.p., resp. podľa § 80 písm. c) O.s.p. Vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého rozsudku sa možno domnievať, že súd prvého stupňa napriek tomu, že navrhovateľka v podaniach zo dňa 5.9.2011 a 21.11.2012 ako aj na pojednávaní dňa 10.10.2012 odôvodňovala naliehavý právny záujem na požadovanom určení, mal za to, že ide o žalobu na plnenie v zmysle § 80 písm. b) O.s.p. V takom prípade však nie je zrejmé, akého plnenia sa navrhovateľka domáha proti odporcovi 2/, keď vo vzťahu k tomuto žalobný petit čo do uloženia povinnosti nesmeruje. Nesprávny bol preto postup súdu prvého stupňa, ktorý vec napriek takémuto nedostatku zmeneného návrhu na začatie konania po jeho pripustení (v prípade, že by sa jednalo o žalobu na plnenie a odhliadnuc od podania navrhovateľky zo dňa 21.11.2012) prejednal a rozhodol. Súd prvého stupňa mal v takom prípade postupovať v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p. a uznesením vyzvať navrhovateľku na jednoznačnú špecifikáciu povinnosti, uloženia ktorej sa domáha proti odporcovi 2/; v prípade neopravenia či nedoplnenia podania, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania, mal podanie v zmysle § 43 ods. 2 O.s.p. odmietnuť.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude súd prvého stupňa postupovať naznačeným smerom, pričom v súčinnosti s navrhovateľkou jednoznačne ustáli, či sa táto domáha určenia v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. alebo plnenia v zmysle § 80 písm. b) O.s.p. V prípade žaloby na určenie (či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je) sa prioritne bude zaoberať danosťou naliehavého právneho záujmu navrhovateľky na požadovanom určení. V prípade žaloby na plnenie bude pri odstraňovaní nedostatkov takéhoto podania, ktoré by mohlo

byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania vo vzťahu k odporcovi 2/, postupovať podľa § 43 ods. 1, 2 O.s.p. Následne vec prejedná na pojednávaní (v prípade žaloby na plnenie až po jej oprave alebo doplnení), vykoná dokazovanie podľa návrhov účastníkov a po vyhodnotení vykonaných dôkazov opätovne rozhodne vo veci a svoje rozhodnutie odôvodní spôsobom zodpovedajúcim § 157 ods. 2 O.s.p. V prípade vecného posudzovania povinnosti odporcu 1/ poskytnúť poistné plnenie neopomenie závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 45/2003, podľa ktorých odmietnuť poistné plnenie v rámci právneho vzťahu poistenia fyzickej osoby pre prípad jej smrti v zmysle § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka je poisťiteľ oprávnený len vtedy, ak sa dozvie až po smrti poistenej fyzickej osoby, že príčinou jej smrti je ochorenie, ktoré poisťiteľ nemohol zistiť pri dojednávaní poistenia len preto, že poisťovaná osoba pri uzavieraní poistnej zmluvy uviedla vedome nepravdivé alebo neúplné odpovede; zároveň musí ísť o ochorenie, ktoré pre uzavretie poistnej zmluvy bolo podstatné.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.